

MALATYA KAYISILARINDA ZARARLI, MEYVE HORTUMLUBÖCEĞİ [*Polydrusus sp.* (Coleoptera: Curculionidae)]

Dr. Naim ÖZTÜRK*

Prof. Dr. M. Rifat ULUSOY**

*Adana Ziraat Mücadele Araştırma Enstitüsü, 01321, Yüreğir / Adana

**Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Bitki Koruma Bölümü, 01330, Sarıçam/Adana

Tanımı ve yaşayışı: Bu zararlı, Matkap kurdu olarak isimlendirilmektedir. Erginleri; 4–7,5 mm boyunda, menekşe, kiremit kırmızısı, yeşilimsi parlak ve bazen de kirli sarı mat rengindedir. Gözlerin ön kısmından başın uzamasıyla oluşan hortum, yaklaşık vücut uzunluğunda olup yan taraflarında anten bulunur.

◆Larvaları; 5-8 mm uzunluğunda, bacaksız, hafif kıvrık ve kirli beyaz renklidir.

Matkap kurdu'nun ergini

- ◆Toprak sıcaklığının 10 °C'nin üzerine çıktığı mart-mayıs aylarında kışlaktan çıkan erginler;ilk önce tomurcuk, çiçek ve yapraklarda beslenir.
- ◆Yumurta, genç meyvelerin etli kısımlarına açılan 2-3 mm derinlikteki deliklere tek tek bırakılır ve üzerleri çıkartılan meyve talaşı ile kapatılır.
- ◆Bir dişi, 50-80 adet yumurta bırakır.
- ◆Larva gelişimine paralel, hasat öncesi meyvenin yere düşmesiyle birlikte olgun larva toprağa iner.
- ◆Kışı; toprak yarıklarında (10–40 cm derinlik), kabuk altı ile yerdeki bitki artıkları arasında ve taş atlarında genellikle ergin halde geçirir.

- ◆Bazı türlerde alt kanatlar (zar) iyi gelişmediğinden uçamazlar ve bitkilere tırmanarak çıkarlar.
- ◆Ergin beslenme zararı, genellikle dişi bireyler tarafından cinsi olgunluğa erişmek için yapılır.
- ◆*Polydrusus sp.* türlere göre değişmekle birlikte yılda 1-3 döl vermektedir.

Matkap kurdu, *Polydrusus sp.*'nin larvası ve kayısı meyvesindeki zararı

Zararı: *Polydrusus* sp. erginleri; kayısının tomurcuk, çiçek ve yapraklarında beslenmektedir.

◆Larvaları ise, kayısının çekirdeğinde beslenir. Meyve fenolojisine bağlı olarak gelişip olgunlaşan larva, hasada yakın dönemde meyvede kuş gözü gibi bir delik açar ve daha sonra kendini toprağa bırakarak, 10-20 cm derinlikte örmüş olduğu bir kokon içerisinde pupa olur.

◆Matkap kurdu larvası tarafından zarar görmüş kayısı meyveleri, zamanla yere dökülür ve çürür.

◆Malatya ili kayısı bahçelerinin büyük bir bölümünde bulunan Matkap kurdu, bazı yıllar önemli ürün kayıplarına neden olabilmektedir. Ancak, diğer kayısı zararlılarına karşı düzenli ilaçlama yapılan bahçelerde çok fazla sorun olmamaktadır.

◆*Polydrusus* türleri ülkemizin hemen her bölgesinde bulunurken, birçok meyve çeşidinde farklı şekillerde az veya çok zarar yapmaktadır.

Matkap kurdu, *Polydrusus* sp.'nin larvası ve kayısı meyvesindeki zararı

Mücadelesi:

- ◆Öncelikle bahçe içerisi ve çevresindeki yabancıot temizliğine özen gösterilmelidir.
- ◆Sonbahar ve kış aylarında toprak işlenmesi yapılarak larva, pupa ve erginlerin toprak yüzeyine çıkması sağlanmalıdır. Bu işlem, popülasyonun düşürülmesi açısından yararlı olacaktır.
- ◆Ağaçlara tırmanarak çıktıkları için, ilkbaharda gövde ve ana dallara 15-20 cm genişliğinde silikonize elyaf veya yapışkanlı plastik bantlar sarılarak erginler toplanmalıdır.
- ◆Meyve tutumundan (çiçek sonrası) itibaren başlayarak, meyveler fındık iriliğinde (çağla) oluncaya kadar ağaçların altına çarşaf serilir ve dallar silkelenerek düşen erginler toplanır.
- ◆Yaz aylarında haftalık kontroller yapılır ve yere dökülmüş veya ağaç üzerinde kalmış bulaşık meyveler toplanarak imha edilmelidir.
- ◆Matkap kurdu'na karşı özel olarak kimyasal mücadele önerilmemektedir. Kimyasal mücadeleye gerek duyulduğunda ise, kayısıda sorun olan diğer zararlılara karşı uygulanan mücadele yöntemleri ile entegre edilmelidir.
- ◆Günümüzde, Matkap kurdu'na karşı ruhsatlı bitki koruma ürünü bulunmamaktadır.

KAYNAKLAR

Nizamhoğlu, K., 1962. Türkiye Ziraatine Zararlı Olan Böcekler ve Mücadelesi (Bölüm-II, Meyve Ağacı Zararlıları). Koruma Tarım İlaçları A. Ş., Model Matbaası, İstanbul, s.: 8-12.

Öztürk, N., M. R. Ulusoy, L. Erkılıç ve S. (Ölmez) Bayhan, 2004. Malatya İli Kayısı Bahçelerinde Saptanan Zararlılar ile Avcı Türler. Bitki Kor. Bülteni, 44 (1-4): 1-13.